

*Косторной С.В.
к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Таврійський державний агротехнологічний університет
serhii.kostornoi@tsatu.edu.ua*

ЕЛЕКТРОННЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ: РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ

***Анотація.** Формування ефективної податкової системи є актуальною проблемою для України. В статті розглянуто особливості функціонування системи електронного адміністрування податку на додану вартість в Україні, проаналізовано вплив останніх законодавчих змін в цій галузі на діяльність підприємств – платників ПДВ та обсяги надходжень до бюджету. Наведено переваги та недоліки існуючої системи адміністрування ПДВ, напрями її удосконалення.*

***Ключові слова:** податок на додану вартість, Податковий кодекс, система електронного адміністрування ПДВ, податкова звітність, Єдиний реєстр податкових накладних, Електронний кабінет платника.*

JEL Classification H 25

*Kostornoy S.V.
Ph.D., Associate Professor of Finance, Banking and Insurance Department
Tavria State Agrotechnological University
serhii.kostornoi@tsatu.edu.ua*

ELECTRONIC VAT ADMINISTRATION: RESULTS OF IMPLEMENTATION

***Summary.** Value-added tax is the largest source of funds to the State Budget of Ukraine. In 2015 the system of electronic VAT administration was implemented. Its purpose is to fight against violations in the calculation of VAT. This system has a significant impact on enterprises and on the amount of state revenue. Some of its components need improvement.*

The system of electronic VAT administration includes:

- Unified register of tax bills (compulsory registration of all tax bills);
- accounts in the system of electronic VAT administration that taxpayers should fill up;
- submission of reports on VAT in electronic form;
- limit of the amount for which taxpayer can register a tax bill;
- early transfer of VAT and its automatic payments.

The system of electronic VAT administration has the following advantages:

- an increase in revenue due to reduced amount of VAT evasion, shadow economy, illegal budgetary compensation;

- empowerment of state tax control;
- reduction the impact of human factors and corruption;
- reduction of paper document flow, reduction the costs associated with the document circulation, storage, sending the documents;

- spreading of automatic VAT reimbursement, its acceleration, transparency;

- funds accumulated in the system of electronic VAT administration are additional financial resources for the state.

Disadvantages of the system of electronic VAT administration:

- time spent on registration of tax bills in Unified register of tax bills, including those that are not issued to the buyer;

- distraction of working capital for a refill of accounts in the system of electronic VAT administration, "tax payment in advance";

- the need for appropriate technical support, technical problems;

- difficulty for farms that use special regime of VAT (until 2017).

The main directions of improving the VAT administration mechanism according to European experience:

- diversification of rates (reduced rate for essential goods);
- law stability;
- simplifying of tax reporting;
- transformation of the tax system (reducing the role of the VAT, increasing the role of direct taxes).

Keywords: value added tax, the Tax Code, system of electronic VAT administration, tax reporting, Unified register of tax bills, electronic office of taxpayer.

Постановка проблеми. Податок на додану вартість – найбільше за обсягом джерело надходження коштів до Державного бюджету України. На 2017 рік заплановані надходження від ПДВ в сумі 293 млрд. грн., що складає 40 % від загальної суми доходів Державного бюджету. Адмініструванню ПДВ в Україні завжди приділялася велика увага. Саме для боротьби з порушеннями при нарахуванні ПДВ, зокрема з "податковими ямами", в 2015 році була впроваджена система електронного адміністрування ПДВ (СЕА ПДВ). Ця система значно впливає на діяльність підприємств та суми надходжень до бюджету. Окремі її складові потребують вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми оподаткування, і зокрема, адміністрування ПДВ в Україні, розглядали в своїх працях Андрущенко В.Л., Антоненко Н. В. [1], Бойко Л. І. [2], Десятнюк О. М. [3], Драгальчук Т. С. [4], Іванов Ю. Б., Крисоватий А. І., Матухно М. О. [5], Сідельникова Л.П., Сенік В.М. [6], Тарангул Л. Л., Тулуш Л.Д., Яцух О.О. [7] та ін. Ґрунтовні дослідження щодо застосування ПДВ проводяться в інших країнах, зокрема в країнах Європейського Союзу [8-12]. Більш детального дослідження потребує вплив системи електронного адміністрування ПДВ в Україні на діяльність підприємств та суми надходжень до бюджету.

Формулювання цілей статті. Метою статті є оцінка впливу системи електронного адміністрування ПДВ на діяльність підприємств та суми надходжень до бюджету.

Виклад основного матеріалу.

Функціонування системи електронного адміністрування ПДВ регулюється статтею 200¹ ПК [13], а також Постановою КМУ №569 [14]. Її основні складові зображені на рис. 1.

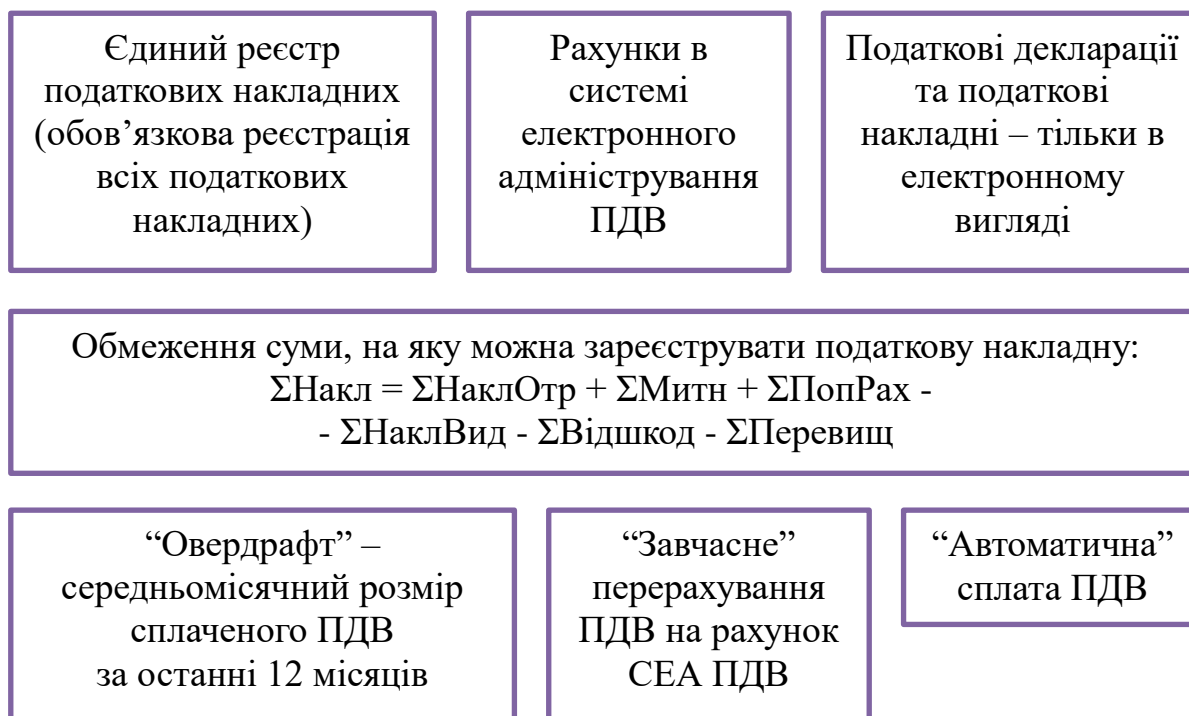

Рис. 1. Система електронного адміністрування ПДВ

Система електронного адміністрування податку на додану вартість забезпечує автоматичний облік в розрізі платників податку:

- суми податку, що містяться у складених та отриманих податкових накладних та розрахунках коригування, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних;
- суми податку, сплачені платниками при ввезенні товару на митну територію України;
- суми поповнення та залишку коштів на рахунках в системі електронного адміністрування податку на додану вартість;
- суми податку, на яку платники мають право зареєструвати податкові накладні та розрахунки коригування до податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних (реєстраційна сума або "ліміт");
- інші показники, які згідно з вимогами пункту Податкового Кодексу враховуються під час обрахунку суми податку [13].

Єдиний реєстр податкових накладних – це реєстр відомостей щодо податкових накладних та розрахунків коригування, який ведеться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику,

в електронному вигляді згідно з наданими платниками податку на додану вартість електронними документами [13];

Єдиний реєстр податкових накладних почав функціонувати ще з 2011 року. У 2012-2014 рр. реєструвалися податкові накладні на суму від 10 тис. грн. Зараз реєстрації підлягають всі податкові накладні.

Подання податкової звітності в електронному вигляді також впроваджувалося поступово. В 2003 році були прийняті Закони України "Про електронні документи та електронний документообіг" та "Про електронно-цифровий підпис". У 2011 році з прийняттям Податкового Кодексу почала діяти норма, що великі та середні підприємства, подають податкові декларації тільки в електронній формі. Зараз звітність з ПДВ може бути подана платником тільки в електронній формі.

Для забезпечення контролю за формуванням та сплатою ПДВ були впроваджені рахунки в СЕА ПДВ, вони були автоматично відкриті Державною казначейською службою. Такі рахунки поповнюються з поточного рахунку платника, якщо підприємство потребує збільшення реєстраційного ліміту (що розраховується за формулою згідно п.200¹.3 Податкового Кодексу) або при недостатності коштів на цьому рахунку для сплати до бюджету узгоджених податкових зобов'язань з ПДВ.

Необхідність завчасного поповнення рахунку в СЕА ПДВ викликає найбільше незадоволення з боку платників ПДВ, які через це стикаються з відволіканням оборотних коштів. Для мінімізації цього негативного ефекту впроваджено "овердрафт", що дорівнює середньомісячному розміру сплаченого ПДВ за останні 12 місяців.

Перерахування ПДВ до бюджету здійснюється з рахунку в СЕА ПДВ автоматично Казначейством на підставі реєстру, наданого Державною фіскальною службою.

З 2017 року в Україні запроваджено єдиний Реєстр заяв про повернення суми бюджетного відшкодування (замість двох, що були передбачені до внесення змін). Реєстр заяв формується на підставі баз даних ДФСУ та

Держказначейства. Заяви про повернення сум бюджетного відшкодування автоматично вносяться до Реєстру заяв протягом операційного дня їх отримання у хронологічному порядку їх надходження. Повернення узгоджених сум бюджетного відшкодування здійснюється у хронологічному порядку відповідно до черговості внесення до Реєстру заяв. Дані Реєстру заяв, крім даних щодо реквізитів поточного рахунку платника податку для перерахування бюджетного відшкодування, підлягають щоденному, крім вихідних, святкових та неробочих днів, оприлюдненню на офіційному веб-сайті Мінфіну [15].

За порушення щодо використання СЕА ПДВ передбачена відповідальність. Порушення платниками ПДВ граничного строку для реєстрації податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН), крім податкової накладної, що не надається отримувачу (покупцю), складеної на постачання товарів/послуг для операцій: які звільнені від оподаткування або які оподатковуються за нульовою ставкою, тягне за собою накладення на платника ПДВ штрафу в розмірі:

- 10 % суми ПДВ, зазначеної в таких податкових накладних/розрахунках коригування, - у разі порушення строку реєстрації до 15 календарних днів;
- 20 % суми ПДВ - від 16 до 30 календарних днів;
- 30 % суми ПДВ - від 31 до 60 календарних днів;
- 40 % суми ПДВ - від 61 до 365 календарних днів.

Допущення продавцем товарів/послуг помилок під час зазначення обов'язкових реквізитів податкової накладної, виявлених контролюючим органом за результатами перевірки, проведеної за заявою покупця, - тягне за собою накладення на платника податку - продавця штрафу в розмірі 170 гривень та зобов'язання виправити такі помилки [13].

Крім того, у разі недодержання платником ПДВ вимог щодо термінів реєстрації податкових накладних в ЄРПН до його посадових осіб застосовується адміністративна відповідальність, передбачена ст. 163 прим. 1 Кодексу України про адміністративні правопорушення, що передбачає

накладення штрафу у розмірі від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Для роботи з системою електронного адміністрування ПДВ підприємства можуть використовувати програмне забезпечення для формування податкової звітності ("MEDOC" і т.п.) або "Електронний кабінет платника" (<https://cabinet.sfs.gov.ua>).

Електронний кабінет забезпечує можливість реалізації платниками податків прав та обов'язків, визначених Податковим Кодексом та нормативно-правовими актами, що прийняті на підставі та на виконання цього Кодексу, законами з питань митної справи, в тому числі, шляхом:

- перегляду в режимі реального часу інформації про платника податків, в тому числі дані СЕА ПДВ;
- проведення звірки розрахунків платників податків з державним та місцевими бюджетами;
- заповнення, перевірки та подання податкових декларацій, звітності до контролюючого органу;
- реєстрації, коригування податкових накладних/розрахунків в Єдиному реєстрі податкових накладних;
- перегляду в режимі реального часу інформації про податкові накладні/розрахунки коригування, реєстрація яких в ЄРПН зупинена;
- доступу платників податків до СЕА ПДВ у розрізі поточних значень всіх доданків та від'ємників, передбачених пунктом 200¹.3 статті 200¹ Податкового Кодексу, в режимі перегляду у реальному часі та доступу до даних ЄРПН, включаючи можливість формування, перевірки та підтвердження податкових накладних, складених платником податку чи його контрагентами за вчиненими між ними правочинами, для цілей формування податкового кредиту платником податків, перевірки та визначення дати і часу реєстрації таких накладних та/або розрахунків коригування, а також перегляд інформації про незареєстровані податкові накладні та/або розрахунки коригування до них, подані на реєстрацію платником податків, із зазначенням причини відмови у їх реєстрації;

- інформування платників податків про проведення перевірок;
- забезпечення взаємодії платників податків з контролюючими органами з інших питань, яка може бути реалізована в електронній формі засобами електронного зв'язку.

За даними ДФС [16] протягом січня – вересня 2016 року від суб'єктів господарювання прийнято та оброблено більше 200 млн. електронних документів. Кількість користувачів електронного сервісу «Електронний кабінет платника» становить 3,6 млн. користувачів.

Найбільш запитуваними послугами Електронного кабінету платника є сервіси систем електронного адміністрування податку на додану вартість та реалізації пального (перегляд проведених операцій в системі та отримання інформації про рух коштів на електронному рахунку), листування з органами ДФС в електронному вигляді, стан розрахунків з бюджетом (сплата податків, зборів, платежів для фізичних осіб та перегляд даних щодо розрахунків з бюджетом за останні 2 роки) [16].

В Україні спостерігається позитивний вплив СЕА ПДВ. За даними директора департаменту адміністративного оскарження та судового супроводження ДФС Д. Донця [17], завдяки введенню системи електронного адміністрування ПДВ більшість шахрайських схем було припинено повністю, а надходження з ПДВ зросли на 25%.

За перше півріччя 2016 року на розрахункові рахунки запорізьких підприємств – платників ПДВ (без платників Спеціалізованої ДПІ з обслуговування великих платників) відшкодовано понад 258 мільйонів гривень податку на додану вартість. Це на 142 мільйони гривень, або в 2,2 рази більше за аналогічний період 2015 року. Завдяки впровадженню електронного адміністрування ПДВ покращилась також динаміка сплати ПДВ. Так, за 6 місяців 2016 року до загального фонду державного бюджету надійшло понад 727 мільйонів гривень ПДВ. При цьому зросли й середньомісячні суми надходжень – якщо в 2015 році до бюджету спрямовувалося близько 70

мільйонів гривень, то у 2016 році рівень щомісячної сплати склав понад 121 мільйон гривень ПДВ [18].

Висновки. СЕА ПДВ має наступні переваги:

- збільшення надходжень до бюджету через скорочення можливостей ухилення від сплати ПДВ, тіньової економіки, незаконного бюджетного відшкодування;

- розширення можливостей податкового контролю з боку держави;

- зменшення впливу людського фактору, корупції;

- зменшення паперового документообігу, скорочення витрат, пов'язаних з документообігом, зберіганням, пересиланням документів;

- поширення автоматичного бюджетного відшкодування ПДВ, його пришвидшення, прозорість;

- кошти, акумульовані в СЕА ПДВ – додатковий фінансовий ресурс для держави;

Недоліки СЕА ПДВ:

- витрати часу на реєстрацію всіх податкових накладних в ЄРПН, в тому числі тих, які не видаються покупцю;

- відволікання обігових коштів для поповнення рахунку в СЕА ПДВ, "сплата податку наперед";

- необхідність відповідного технічного забезпечення, можливі технічні проблеми;

- складність для сільгосп підприємств, які використовують спецрежим з ПДВ (до 2017 року);

Основні напрями вдосконалення механізму адміністрування ПДВ з врахування європейського досвіду:

- диверсифікація ставок (знижені ставки на товари першої необхідності);

- стабільність законодавства;

- спрощення форм звітності;

- трансформація податкової системи – зменшення ролі ПДВ, збільшення – прямих податків

Список літератури

1. Антоненко Н. В. Електронне адміністрування податку на додану вартість [Електронний ресурс] / Н. В. Антоненко, В. С. Хоменко // Вісник Національного транспортного університету. - 2014. - № 30(2). - С. 10-15. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2014_30\(2\)_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2014_30(2)_4)
2. Бойко Л. І. Електронне адміністрування податку на додану вартість [Електронний ресурс] / Л. І. Бойко, О. М. Єрем'ян // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2015. - № 1. - С. 109-115. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_1_22
3. Десятнюк О. Напрямки реформування механізму адміністрування ПДВ у контексті європейського досвіду [Електронний ресурс] / О. Десятнюк // Світ фінансів. - 2015. - Вип. 3. - С. 7-17. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2015_3_3
4. Драгалъчук Т. С. Європейські тенденції розвитку адміністрування ПДВ [Електронний ресурс] / Т. С. Драгалъчук, І. А. Прокопенко // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". - 2017. - № 1(2). - С. 51-55. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_1\(2\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_1(2)_13)
5. Матухно М. О. Система адміністрування ПДВ в Україні : стан та перспективи розвитку. - Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук - Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Matukhno_Maryna/Systema_administruvannia_PDV_v_Ukraini_stan_ta_perspektyvy_rozvytku.pdf
6. Сенік В. М. Особливості адміністрування податку на додану вартість підприємствами агропромислового комплексу в умовах дії нового Податкового кодексу / В. М. Сенік // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. - 2012. - № 17 (Ч. 2). - С. 132-138
7. Яцук О. О. Шляхи оптимізації податкового навантаження для суб'єктів господарської діяльності в аграрному секторі економіки України. - Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) 1 (29), 2015 – Режим доступу : <http://journal.tsatu.edu.ua/index.php/econ/article/view/244>
8. A retrospective evaluation of elements of the EU VAT system. Final report. TAXUD/2010/DE/328 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifs.org.uk/publications/5947>
9. De Mooij R., Keen M. 'Fiscal Devaluation' and Fiscal Consolidation: The VAT in Troubled Times. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://www.nber.org/papers/w17913>
10. Green Paper. On the future of VAT. Towards a simpler, more robust and efficient VAT system, COM (2010) 695 final [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0695:FIN:EN:PDF>
11. Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU-27 Member States. Final Report. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/vat-gap.pdf
12. Taxation trends in the European Union. Data for the EU Member States, Iceland and Norway. Електронний ресурс. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/index_en.htm
13. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
14. Порядок електронного адміністрування ПДВ, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року №569 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/569-2014-p>
15. Податкові нововведення «під ялинку» 2017 – ПДВ - Режим доступу: <http://kmp.ua/ua/analytics/infoletters/new-tax-rules-2017-xmas-gifts-in-value-added-tax/>
16. Електронні сервіси та послуги, що надаються органами ДФС - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/271198.html>
17. В ІЮТА позитивно оцінили систему електронного адміністрування ПДВ - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/258884.html>
18. Запорізьким платникам відшкодовано майже 260 мільйонів ПДВ - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/regionalni-novini/261294.html>

References:

1. Antonenko, N. V. (2014). Elektronne administruvannya podatku na dodanu vartist' [Electronic administration of VAT]. *Visnyk Natsional'noho transportnoho universytetu - Journal of The National Transport University*, 30(2), pp. 10-15. Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2014_30\(2\)_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2014_30(2)_4) [in Ukrainian]
2. Boyko, L. I. (2015). Elektronne administruvannya podatku na dodanu vartist' [Electronic administration of VAT]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky - Journal of Khmelnytsky National University. Economics*, 1, pp. 109-115. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_1_22 [in Ukrainian]
3. Desyatnyuk, O. (2015). Napryamky reformuvannya mekhanizmu administruvannya PDV u konteksti yevropeys'koho dosvidu [Reforming the mechanism of VAT administration in the context of European experience]. *Svit finansiv - World of finance*, 3, pp. 7-17. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svitfin_2015_3_3 [in Ukrainian]
4. Drahal'chuk, T. S. (2017). Yevropeys'ki tendentsiyi rozvytku administruvannya PDV [European trends administration of VAT]. *Mizhnarodnyy naukovyy zhurnal "Internauka" - International Journal "Internauka"*, 1(2), pp. 51-55. Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_1\(2\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_1(2)_13) [in Ukrainian]
5. Matukhno, M. O. (2015). Systema administruvannya PDV v Ukraini: stan ta perspektyvy rozvytku [The system of tax administration in Ukraine: Status and Prospects]. *Candidate's thesis*. Retrieved from: http://shron.chtyvo.org.ua/Matukhno_Maryna/Systema_administruvannia_PDV_v_Ukraini_stan_ta_perspektyvy_rozvytku.pdf [in Ukrainian]

6. Senik, V. M. (2012). Osoblyvosti administruvannya podatku na dodanu vartist' pidpryyemstvamy ahropromyslovoho kompleksu v umovakh diyi novoho Podatkovoho kodeksu [Administration features of VAT by agricultural enterprises in the conditions of the new Tax Code]. *Zbirnyk naukovykh prats' Tavriys'koho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky) - Scientific Papers of Tavia State Agrotechnological University (economic sciences)*, 17 (vol. 2), pp. 132–138 [in Ukrainian]
7. Yatsukh, O. O. (2015). Shlyakhy optymizatsiyi podatkovoho navantazhennya dlya sub'yektiv hospodars'koyi diyal'nosti v ahrarynomu sektori ekonomiky Ukrayiny [Ways to optimize the tax burden for economic operators in the agricultural sector Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats' Tavriys'koho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky) - Scientific Papers of Tavia State Agrotechnological University (economic sciences)*, 1 (29), Retrieved from: <http://journal.tsatu.edu.ua/index.php/econ/article/view/244> [in Ukrainian]
8. A retrospective evaluation of elements of the EU VAT system. Final report. TAXUD/2010/DE/328 Retrieved from: <http://www.ifs.org.uk/publications/5947> [in English]
9. De Mooij R., Keen M. 'Fiscal Devaluation' and Fiscal Consolidation: The VAT in Troubled Times. Retrieved from: <http://www.nber.org/papers/w17913> [in English]
10. Green Paper. On the future of VAT. Towards a simpler, more robust and efficient VAT system, COM (2010) 695 final Retrieved from: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0695:FIN:EN:PDF> [in English]
11. Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU-27 Member States. Final Report. Retrieved from: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/vat-gap.pdf [in English]
12. Taxation trends in the European Union. Data for the EU Member States, Iceland and Norway. Retrieved from: http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/index_en.htm [in English]
13. Podatkovyy kodeks Ukrayiny [Tax Code of Ukraine]. (2017). Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian]
14. Poryadok elektronnoho administruvannya PDV, zatverdzhenny postanovoyu Kabinetu Ministriv Ukrayiny [Procedure for electronic tax administration, approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2014). Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/569-2014-n> [in Ukrainian]
15. Podatkovi novovvedennya «pid yalynku» 2017 – PDV [Tax innovations "under the tree" 2017 - VAT]. (2017). Retrieved from: <http://kmp.ua/ua/analytics/infoletters/new-tax-rules-2017-xmas-gifts-in-value-added-tax/> [in Ukrainian]
16. Elektronni servisy ta posluhy, shcho nadayut'sya orhanamy DFS [Electronic services and services provided by DFS] Retrieved from: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/271198.html> [in Ukrainian]
17. V IOTA pozytyvno otsynily systemu elektronnoho administruvannya PDV [IOTA appreciated the system of electronic tax administration]. Retrieved from: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/258884.html> [in Ukrainian]
18. Zaporiz'kym platnykam vidshkodovano mayzhe 260 mil'yoniv PDV [Zaporizhzhya taxpayers nearly 260 million refund of VAT]. Retrieved from: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/regionalni-novini/261294.html> [in Ukrainian]

08.00.08 – гроші, фінанси і кредит